II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 15 december 1975

inzake een procedure op grond van artikel 85 van het Verdrag

(IV/27.073 — Bayer-Gist-Brocades)

(Slechts de teksten in de Duitse en de Nederlandse taal zijn authentiek)

(76/172/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en met name op artikel 85,

Gelet op Verordening nr. 17 van de Raad van 6 februari 1962 (1), en met name op de artikelen 4, 6 en 8,

Gezien de procedure die de Commissie op 18 december 1974 conform artikel 3 van Verordening nr. 17 ambtshalve heeft ingeleid betreffende de overeenkomsten die in de jaren 1969 en 1971 tussen Bayer AG Leverkussen, Duitsland en Gist-Brocades N.V. Delft, Nederland, zijn gesloten over de fabricage en levering van ruwe penicilline en 6-Aminopenicillaanzuur,

Gezien de aanmelding die de betrokkenen op 5 mei 1975 inzake de bovengenoemde overeenkomsten bij de Commissie hebben verricht,

Gehoord de deelnemende ondernemingen conform artikel 19, lid 1, van Verordening nr. 17 juncto Verordening nr. 99/63/EEG (2),

Gezien de bekendmaking van het essentiële gedeelte van de overeenkomsten conform artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 in *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 198 van 29 augustus 1975,

Gezien het door het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities conform artikel 10 van Verordening nr. 17 op 21 oktober 1975 uitgebrachte advies,

I

De feiten

Overwegende dat de feiten als volgt kunnen worden samengevat :

1. *Onderwerp van de procedure*

Tussen Bayer en Gist-Brocades zijn in 1969 en 1971 een aantal overeenkomsten gesloten, die in 1973 en 1975 gewijzigd zijn inzake de fabricage van ruwe penicilline in de installaties van Gist-Brocades en de leverantie van dit produkt aan Bayer en inzake de fabricage van 6-Aminopenicillaanzuur (6-APZ) in de installaties van Bayer, die ten dele via loonwerk voor Gist-Brocades plaatsvindt, het onderwerp van deze procedure uitmaken.

2. *De produkten*

a) Ruwe penicilline is het natuurlijke stofwisselingsprodukt van penicillinevormende schimmelculturen. Het is het basisprodukt voor de fabricage van de steriele zouten penicilline G en penicilline V en

(1) PB nr. 13 van 21. 2. 1962, blz. 204/62.
(2) PB nr. 127 van 20. 8. 1963, blz. 2268/63.

in toenemende mate voor de fabricage van het tussenprodukt 6-APZ, dat zijnerzijds langs chemische weg wordt verwerkt tot half-synthetische penicillinen (ampicillinen enz.). Voorts wordt ruwe penicilline gebruikt voor de verkrijging van 7-Desacetoxy-amino-cephalosporaanzuur (7-ADCA), dat als tussenprodukt voor de fabricage van Cephalosporinespecialiteiten dient.

De fabricage van ruwe penicilline is sinds het einde van de 60er jaren vrij van octrooirecht. Zij vereist intussen bijzondere kennis van de fermentatietechniek bij het kweken en verder ontwikkelen van produktieve schimmelstammen. De bouw van nieuwe installaties vereist relatief omvangrijke investeringen. Het aandeel van de fabricagekosten voor ruwe penicilline in de kosten van de daaruit gewonnen halfsynthetische penicillinespecialiteiten bedraagt tussen 50 en 70 %.

b) 6-APZ werd in 1957 door Beecham uitgevonden. Beecham is eigenaar van zowel stofoctrooien als octrooien voor procédés. De in enkele landen van de E.E.G. nog bestaande stofoctrooien lopen in juli 1978 af.

Bayer vond in 1960 een van Beecham onafhankelijk biologisch procédé uit, waarvoor Bayer o.a. Beecham een licentie verleende met het recht tot verlening van sublicenties. Beecham verleende zijnerzijds Bayer een licentie over het stofoctrooi en verdere licenties, resp. onderlicenties aan een reeks ondernemingen, o.a. in de E.E.G.

Gist-Brocades ontwikkelde in 1966 een nieuw, van Bayer onafhankelijk chemisch procédé voor de fabricage van 6-APZ, waarover Gist op de gemeenschappelijke markt aan Bayer en buiten de gemeenschappelijke markt aan een reeks van fabrikanten — vooral in Amerika — licentie verleende. In de landen waar geen octrooirechtelijke bescherming voor farmaceutische produkten bestaat (Italië, Oostblok), wordt praktisch meestal het procédé van Gist-Brocades toegepast, omdat het als chemisch procédé op grond van de octrooipublikaties gemakkelijker kan worden nagebootst.

In de laatste tijd zijn nog andere procédés ontwikkeld ; de belangrijkste, die reeds industrieel kunnen worden geëxploiteerd, zijn die van Bayer (een nieuw enzymeharsprocédé), Beecham (een nieuw van Bayer afhankelijk enzymeharsprocédé), Astra (Zweden), SNAM-Progetti (Italië) en Ishimaru (Japan).

De fabricage van 6-APZ is niet zo kapitaalintensief als die van ruwe penicilline. Indien er een chemisch procédé wordt toegepast kan de fabricage zonder veel omschakeling ook in andere chemische opwerkingsinstallaties plaatsvinden.

6-APZ is een tussenprodukt dat door de fabrikanten ten dele zelf in halfsynthetische penicilline verder wordt verwerkt, en ten dele aan andere verwerkende bedrijven wordt geleverd. Voor deze verdere verwerking bestaan verschillende procédés waarover aan een reeks fabrikanten octrooirecht is verleend. Deze halfsynthetische penicillinen worden door de fabrikant zelf verwerkt tot farmaceutische specialiteiten, dan wel deels als actieve substantie in bulkvorm doorverkocht aan verwerkende ondernemingen (fabrikanten in de farmaceutische industrie of eigen 6-APZ produktie).

Men kan derhalve verschillende stadia in de markt onderscheiden : ruwe penicilline 6-APZ als tussenprodukt, half-synthetische penicilline in bulkvorm en de eindprodukten penicilline G en V als steriele zouten en de verschillende half-synthetische penicillinespecialiteiten die onder het merk van de verschillende verwerkende fabrikanten aan ziekenhuizen en apotheken worden verkocht.

c) Geen contractsprodukt, maar daarmee nauw verwante produkten zijn de Cephalosporinen. Deze worden ten dele uit ruwe penicilline gefabriceerd via 7-ADCA, ten dele uit de ten behoeve van de Engelse Nationale Research Development Corporation door octrooi beschermde Cephalosporine C via het tussenprodukt 7-Amino-Cephalosporaanzuur (7-ACA). Zowel voor 7-ADCA als voor 7-ACA bezit Gist-Brocades procédé-octrooien. Nog andere procédés zijn ten gunste van Glaxo, Ciba en Lilly octrooirechtelijk beschermd.

In ruimere zin worden de penicilline- en cefalosporinepreparaten samen met de breed- en gemiddeld spectrum antibiotica als sulfonamiden, chloraanfenicol en tetracyclinen tot de antibacterieel werkzame stoffen gerekend. Tussen de produkten individueel bestaan echter wat indicaties, verdraagbaarheid, bijwerkingen, prijs en receptuurgewoonten van de artsen betreft, essentiële verschillen.

3. *De bij de procedure betrokken ondernemingen*

a) Bayer is een van de belangrijkste ondernemingen in de Europese farmaceutische industrie. Bayer heeft produktie, verwerkings- en verkoopondernemingen in de gehele gemeenschappelijke markt. De wereldomzet op farmaceutisch gebied bedroeg in 1974 ongeveer 1,6 miljard DM ; 550 miljoen DM werd in het binnenland omgezet, en het grootste deel van de export ging naar derde landen.

De omzet aan penicilline vormt ongeveer 14 % van de totale omzet. 133 miljoen DM werd in het binnenland afgezet, 100 miljoen DM geëxporteerd, waarvan 80 % naar landen overzee. De voornaamste betekenis van Bayer ligt in de afzet van halfsynthetische penicilline-eindpreparaten, vooral

ampicilline en combinatie-preparaten. Bayer verkocht 6-APZ slechts aan Farmitalia en de Belgische onderneming Recherches et Industries Thérapeutiques RIT en ampicilline of pheneticilline in bulkverpakkingen slechts aan Pfizer, Merck en Hoechst. Wat de half-synthetische penicillinespecialiteiten betreft treedt Bayer binnen de gemeenschappelijke markt alleen in België en Italië als aanbieder op. Op de verwante Cefalosporinemarkt is Bayer niet aanwezig.

b) Gist-Brocades is vooral een onderneming die zich bezighoudt met de fermentatietechniek (enzymen, gist, alcohol). Haar bijzondere betekenis is gelegen in het tussenproduktenbedrijf (verkoop van 6-APZ en ampicilline in bulkvorm) en op het gebied van de fabricage van 7-ADCA en de verdere verwerking daarvan tot cefalosporinepreparaten. Het aandeel van de eindpreparaten in de omzet is echter aanzienlijk lager dan bij Bayer. Gist-Brocades heeft produktievestigingen in Portugal (Mycofabril), verkoopmaatschappijen in het Verenigd Koninkrijk, Italië, België en Frankrijk en — wat Duitsland betreft — samenwerkingsovereenkomsten met Grünenthal. De totale omzet in de farmaceutische sector bedroeg in 1974 400 miljoen gulden, waarvan 135 miljoen naar het penicillinebedrijf gingen.

c) Vóór het sluiten van de overeenkomsten die het onderwerp van deze procedure uitmaken produceerden zowel 1 Gist-Brocades als Bayer ruwe penicilline. Wel was de produktie van Gist-Brocades aanzienlijk groter dan die van Bayer : 560 Mega tegenover 100 Mega in 1970. Voorts was de opbrengst bij Gist-Brocades aanzienlijk beter dank zij de betere schimmelstam en de verder ontwikkelde fermentatietechniek. Bayer dekte de rest van zijn behoefte aan ruwe penicilline bij Rhône-Poulenc en — in toenemende mate — bij Gist-Brocades.

Zowel Bayer als Gist-Brocades produceerde 6-APZ in eigen installaties : Bayer produceerde volgens het eigen biologisch procédé in 1969 65 ton, terwijl Gist-Brocades in een installatie die tevoren had gediend voor de produktie van Chloramfenicol, volgens eigen chemisch procédé 70 ton fabriceerde.

De vlucht die het penicillinebedrijf nam maakte een uitbreiding van de produktiecapaciteiten noodzakelijk. Voor Bayer ging het om de vraag of de ruwe penicillinevoorziening in een eigen nieuwe zeer kapitaalintensieve installatie, dan wel door aankoopovereenkomsten op lange termijn moest worden gewaarborgd, en voorts of de 6-APZ-capaciteiten moesten worden uitgebreid. Voor Gist-Brocades ging het om de uitbreiding van de produktie van ruwe penicilline en om de vraag of de bestaande 6-APZ-capaciteit zou moeten worden uitgebreid dan wel omgeschakeld op de produktie van 7-ADCA ; in het laatste geval zou de behoefte aan 6-APZ via leverantie-overeenkomsten op lange termijn moeten worden gedekt.

4. *Inhoud van de overeenkomsten*

De in 1971 aan de Commissie medegedeelde, op 5 mei 1975 formeel aangemelde en op 14 maart 1973 en op 5 juni 1975 gewijzigde overeenkomsten bepalen in concreto het volgende.

De beide op 7 mei 1969 gesloten leverantie-overeenkomsten gaan ervan uit dat Bayer niet de bedoeling heeft zijn produktie-installaties voor ruwe penicilline uit te breiden en dat Gist-Brocades niet de bedoeling heeft zijn 6-APZ-installaties uit te breiden. Gist is bij financieringshulp en een afnameverplichting van Bayer op lange termijn bereid, de eigen ruwe penicilline-installatie uit te breiden. Hetzelfde geldt voor Bayer ten aanzien van de installaties waar Bayer ten dele volgens eigen procédé, ten dele — op grond van het eveneens op 7 mei 1969 gesloten licentiecontract — volgens het Gist-Brocadesprocédé 6-APZ fabriceert. De verplichting tot levering van 6-APZ van Bayer aan Gist-Brocades is bij overeenkomst van 14 maart 1973 omgezet in een overeenkomst voor loonfabricage.

Bayer en Gist-Brocades hebben elkaar voor de uitbreiding van de installaties opeenvolgende leningen ter beschikking gesteld (Bayer 25,6 miljoen DM, Gist-Brocades 14,9 miljoen DM). De looptijd bedraagt telkens 10 jaar. De leningen zijn rentedragend en moeten met ingang van twee jaar na de verstrekking in gelijke termijnen worden terugbetaald.

De overeenkomsten bevatten bepalingen over kwantitatieve planning op lange termijn voor telkens vijf jaar. De kwantitatieve planning op korte termijn houdt in dat Bayer en Gist uiterlijk 3 maanden voor het begin van ieder leverantiejaar de definitieve hoeveelheden opgeven die zij in deze periode nodig zullen hebben. De wederpartij is verplicht deze hoeveelheid te leveren, voor zover deze uit het door de wederpartij gefinancierde deel van de capaciteit kan worden gedekt. De bestellende contractspartij kan de te leveren hoeveelheid in de loop van het leverantiejaar met 5 of 10 % verhogen of verlagen.

Mochten de wensen van de ene partij het door hem gefinancierde deel van de capaciteiten van de installaties van de ander overtreffen en mocht deze derhalve tot een uitbreiding der installaties overgaan, dan is de ander tot een evenredige financieringshulp verplicht. Een verplichting om de installaties uit te breiden bestaat echter niet. Indien de uitbreiding van de installaties wordt geweigerd, kan de wederpartij — evenals bij ontbinding van de overeenkomst — verlangen dat hem een licentie wordt verleend over bestaande beschermende rechten ; dat hem de laatste technische kennis wordt medegedeeld en — ten aanzien van de ruwe penicilline — de nodige penicillinevormende stam en de kennis inzake de methoden voor verdere

kweek daarvan worden overgedragen. De te leveren kwaliteit is contractueel vastgelegd. De te betalen prijs bestaat uit de volgende componenten :

— de fabricagekosten, die op basis van de totale produktie van de betrokken contractspartij ten aanzien van ruwe penicilline, respectievelijk 6-APZ volgens een gemeenschappelijk vastgesteld schema worden berekend ;

— renten over het vastgelegde eigen en vreemde kapitaal ;

— rente en aflossing voor de door de contractspartij verstrekte lening ;

— extra-uitgaven voor research (indien speciaal overeengekomen) ;

— een zgn. „co-producer-toeslag", een vast bedrag per geleverde eenheid, dat is gestaffeld naargelang van de afgenomen hoeveelheid ;

— een aanpassing aan eventuele koersverschillen ;

— een aanpassing aan eventueel lagere wereldmarktprijzen, die inhoudt dat in geval de prijs op de wereldmarkt lager ligt dan de bovenberekende prijs, de co-producer-toeslag wordt verminderd.

Beide partijen hebben het recht de ter beoordeling van de kostenbestanddelen noodzakelijke bescheiden door deskundigen te laten verifiëren.

Op het gebied van de research zijn de beide contractspartijen vrij. Gist-Brocades zal diepgaande research ondernemen op het gebied van ruwe penicilline en Bayer op het gebied van 6-APZ ; beiden zullen de wederpartij doen delen in de resultaten van dit onderzoek. In geval van hogere uitgaven voor research bevat de overeenkomst voorschriften voor deelneming van de wederpartij in overeenstemming met de door hem afgenomen hoeveelheden. Gist-Brocades is verplicht Bayer in die mate in te lichten over de verdere ontwikkeling van de fermentatietechniek als Bayer bij eigen werkzaamheden bekend zou zijn geworden. Bayer is verplicht alle ontvangen vertrouwelijke informatie en bescheiden geheim te houden.

Bij de tegelijkertijd gesloten licentie-overeenkomst geeft Gist-Brocades Bayer een eenvoudige, niet-overdraagbare licentie over zijn chemische procédé en verstrekt Bayer de nodige know-how voor de fabricage van 6-APZ in de Bondsrepubliek Duitsland. Bovendien ontvangt Bayer een eenvoudige, niet-overdraagbare licentie voor het gebruik en de verkoop van de aldus gefabriceerde 6-APZ in de gehele wereld. De beide contractspartijen zijn verplicht elkaar over verbeteringen in hun procédés te informeren en over verbeteringsuitvindingen licenties te verlenen. Dit geldt ook voor de uitvinding van een nieuw procédé voor de fabricage van 6-APZ. Zolang Bayer Gist-Brocades 6-APZ levert, is de licentie kosteloos. In geval de leverantieplicht ophoudt, is de betaling van een „redelijk" licentiebedrag voorgeschreven. De vroeger opgenomen plicht om de geldigheid van bestaande of toekomstige beschermende rechten te erkennen is bij overeenkomst van 5 juni 1975 vervallen.

De bovenbeschreven leverantie-, loonwerk- en licentie-overeenkomsten werden door een kaderovereenkomst van 19 mei 1971 aangevuld. Deze overeenkomst regelde de financiering van de nieuwe of uitgebreide produktie-installaties voor ruwe penicilline bij Gist-Brocades en voor 6-APZ bij Bayer, de inbreng van deze installaties in twee gemeenschapsondernemingen, een paritaire Raad tot coördinatie van de samenwerking en de uitwisseling van informatie en researchresultaten. Daartoe werden de „Penicilline-Chemie GmbH Elberfeld" en de „Penicillinechemie Delft B.V." opgericht, waarin Bayer Gist-Brocades elk voor 50 % en met een gelijk aantal directeuren deelnamen. Aan de gemeenschapsondernemingen moest de grond waarop de installaties voor ruwe penicilline en 6-APZ stonden via opstalcontracten ter beschikking worden gesteld en de gebouwen en installaties moesten aan de betrokken fabrikant worden verpacht.

Nadat door de Commissie bezwaar gemaakt was tegen de oprichting van deze gemeenschapsondernemingen als middel voor gemeenschappelijke controle op de produktie en de investeringen en deze oprichting onverenigbaar werd geacht met artikel 85, spraken de contractspartijen op 5 juni 1975 af de kaderovereenkomst te beëindigen, met name niet de gemeenschapsondernemingen in hun samenwerking te betrekken — d.w.z. deze hetzij te liquideren, hetzij de aandelen aan de wederpartij over te dragen — en de raad te ontbinden, maar de looptijd van de leverantie, respectievelijk loonfabricageovereenkomsten van 10 tot 30 jaar te verlengen ; deze zijn geldig tot het jaar 2001, tenzij op dat tijdstip de laatste lening nog niet zou zijn afgelost. De Penicillin-Chemie GmbH Elberfeld is geliquideerd ; de aandelen van Bayer in de Penicilline Delft B.V. werden aan Gist overgedragen.

5. *Ontwikkeling na het sluiten der overeenkomsten*

Op grond van deze overeenkomsten werden de ruwe penicillinecapaciteiten bij Gist-Brocades en de 6-APZ-capaciteiten bij Bayer uitgebreid. De produktie van ruwe penicilline is thans bij Gist-Brocades geconcentreerd en die van 6-APZ bij Bayer.

Gist-Brocades levert de door Bayer benodigde ruwe penicilline, terwijl de rest aan derden wordt verkocht of door Gist-Brocades zelf tot derivaten wordt verwerkt. (Voor een gering deel tot penicilline V). Bayer verwerkt de ruwe penicilline ongeveer voor de helft via loonfabricage voor Gist-Brocades tot 6-APZ overeenkomstig het chemische procédé waarover Bayer door Gist licentie is verleend ; de rest verwerkt Bayer volgens eigen onlangs ontwikkelde enzymatische procédé's tot 6-APZ, hoofdzakelijk voor eigen verwerking tot semi-synthetische penicilline. Het aandeel van de 6-APZ-verkopen aan derden is bij Bayer gering, maar bij Gist-Brocades aanzienlijk. De verkopen van Gist-Brocades aan derden zijn in de periode van 1971 tot en met 1974 bijna verdrievoudigd.

Zowel ruwe penicilline als 6-APZ wordt in de gehele wereld verhandeld. Transportkosten spelen een volstrekt ondergeschikte rol.

Gist-Brocades is door deze uitbreiding van de ruwe penicilline-installaties een van de grootste fabrikanten ter wereld (16 % van de wereldproduktie), maar men vindt vergelijkbare fabrikanten in Pfizer en Beecham ; Pfizer heeft een aandeel in de wereldmarkt van naar schatting 13 %, Beecham zal na de geprojecteerde uitbreiding van de installaties voor ruwe penicilline ca. 12 % voor zijn rekening nemen. Andere fabrikanten van betekenis, die niet slechts voor eigen behoeften maar ook voor de verkoop aan derden fabriceren, zijn Glaxo, Bristol, Wyeth, Rhône-Poulenc en Hoechst.

Bayer en Gist-Brocades zijn na de uitbreiding van de 6-APZ-capaciteit bij Bayer samen met Beecham en Bristol (V.S.) de belangrijkste fabrikanten ; de door Bayer voor Gist-Brocades verwerkte hoeveelheid vormt evenals de door Bayer voor eigen behoeften geproduceerde hoeveelheid naar schatting 15 % van de wereldproduktie. De belangrijkste concurrenten zijn Beecham met 20 % en Bristol met 12,5 %. De door de Italiaanse ondernemingen gefabriceerde hoeveelheid vertegenwoordigt ongeveer 15 %. Daarbij is geen rekening gehouden met de onlangs ter hand genomen produktie van 6-APZ volgens het nieuwe Beecham-Astra- en Ishimaruprocédé.

Zowel voor ruwe penicilline als voor 6-APZ ligt het zwaartepunt van de produktie duidelijk in de landen van de gemeenschappelijke markt : ongeveer 60 % van de wereldproduktie wordt daar gefabriceerd, terwijl het aandeel van het verbruik van de verwerkte eindprodukten in deze landen aanzienlijk lager is, t.w. naar schatting 25-30 % van het wereldverbruik. Daarbij is overigens geen rekening gehouden met de produktie en consumptie in de Oostblok-landen, omdat daarover geen exacte gegevens beschikbaar zijn.

Op de markt voor penicilline en de verwante, deels ook op basis van ruwe penicilline vervaardigde Cephalosporine vertegenwoordigen de half-synthetische penicillinespecialiteiten ongeveer 48 %, de cephalosporine 32 % en de klassieke penicilline G en V ongeveer 20 %.

Op het gebied van de semi-synthetische penicillinespecialiteiten neemt Bayer in Duitsland een leidende, maar in de andere Lid-Staten een ondergeschikte positie in. De voornaamste aanbieders in de andere Lid-Staten zijn Rhône-Poulenc in Frankrijk, Farmitalia in Italië, Beecham en Glaxo in Groot-Brittannië en Ierland, Astra in Denemarken en Bristol, Beecham, RIT en Mycofarm (Gist-Brocades) in het Benelux-gebied.

Op het gebied van de cephalsporine neemt Gist-Brocades dank zij octrooien in de sector tussenprodukten een niet onaanzienlijke positie in. De voornaamste concurrenten zijn Glaxo, Lilly en Ciba-Geigy, terwijl Bayer in deze sector niet werkzaam is.

Op het gebied van penicilline V zijn Bristol, Lilly, de Deense onderneming Novo en de tot het Sandoz-concern behorende Oostenrijkse onderneming Biochemie de voornaamste aanbieders.

6. De jaarlijkse gemiddelde prijzen van ruwe penicilline en voor 6-APZ vertonen, wanneer men de jaren 1970 en 1974 vergelijkt, een dalende tendens. De groothandelsprijzen voor ampicillinepreparaten (de meest verkochte semisynthetische penicillinespecialiteiten) zijn in 1971 met 15 % en in 1974 met 10 % verlaagd, de prijzen van andere semisynthetische penicilline zijn ten dele gedaald, ten dele licht gestegen. De prijzen voor penicilline G en V zijn in de laatste 10 jaar praktisch ongewijzigd gebleven.

7. Naar aanleiding van de bekendmaking van het essentiële gedeelte van de aanmelding conform artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 zijn geen opmerkingen van derden bij de Commissie binnengekomen.

II

Toepasselijkheid van artikel 85, lid 1

Overwegende dat conform artikel 85, lid 1, onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en verboden zijn alle overeenkomsten, welke de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben, dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst ;

1. Overwegende dat Bayer en Gist-Brocades ondernemingen zijn in de zin van artikel 85 ;

2. Overwegende dat de tussen hen gesloten overeenkomsten overeenkomsten zijn in de zin van deze bepaling ;

3. Overwegende dat de overeenkomsten ertoe strekken en ten gevolge hebben, dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt beperkt ;

a) Wat de concurrentie inzake research tussen partijen betreft kan worden opgemerkt, dat deze door de in de licentie-overeenkomst neergelegde verplichting om elkaar licenties niet slechts voor verbeteringen in de bestaande procédé's, maar ook voor nieuwe van de oude onafhankelijke procédé's tot fabricage van 6-APZ te verlenen, wordt beperkt. Daardoor kan geen der betrokken ondernemingen, zo lang de overeenkomsten bestaan, voorsprong op de andere in de concurrentie op het gebied van de research nemen en zich individueel de exploitatie van de resultaten van de research verwerven ;

b) De concurrentie tussen de beide contractspartijen wordt voorts op het gebied van de fabricage van ruwe penicilline en 6-APZ beperkt.

Bayer en Gist-Brocades waren en zijn concurrenten bij de fabricage en verkoop van ruwe penicilline, 6-APZ en de daaruit verkregen penicilline-specialiteiten. Beiden waren voor het sluiten van de overeenkomsten feitelijk in alle bovenbeschreven stadia van de markt onafhankelijk van elkaar werkzaam. Beiden hadden wat omvang van ondernemingen en ervaring bij de productie betreft onafhankelijk van elkaar hun productie-installaties kunnen uitbreiden of nieuwe installaties kunnen bouwen om de stijgende behoefte te dekken. Bayer zou als de grootste partner — zoals uit de in concreto gevoerde interne besprekingen blijkt — de installatie voor ruwe penicilline, die grotere investeringen vereiste, zelf hebben kunnen oprichten. Gist-Brocades zou de productie van 6-APZ overeenkomstig het door hemzelf ontwikkelde en voor hem geoctroieerde procédé in eigen installaties hebben kunnen voortzetten en naar behoefte onafhankelijk van Bayer hebben kunnen uitbreiden.

Bayer en Gist-Brocades hebben door het opgeven van een deel van hun productie ten gunste van de wederpartij een specialisatie tot stand gebracht en deze door afnamecontracten op lange termijn en het systeem van gemeenschappelijke investeringen aan waarborgen gebonden. Zij hebben, zolang de wederzijdse leverantiecontracten op lange termijn bestaan, in feite afstand gedaan van de mogelijkheid om als concurrent van de wederpartij bij de fabricage van het aan deze partij overgelaten tussenproduct op te treden, hetgeen voor Bayer evengoed mogelijk zou zijn geweest als voor Gist-Brocades. Ten aanzien van 6-APZ hebben de betrokkenen er zelf op gewezen, dat ook verwerkende bedrijven, die nimmer als fabrikant optraden, te allen tijde een eigen productie kunnen aanvangen en dat de contractspartijen bij de verkoop van 6-APZ aan deze ondernemingen met deze mogelijkheid rekening moeten houden. Dit geldt te meer voor Gist-Brocades als houder van een octrooi en als vroegere fabrikant.

Deze wederzijdse afstand volgt weliswaar niet uit een uitdrukkelijke contractueel vastgelegde verplichting ; de Commissie leidt dit echter af uit het totaal der feitelijke omstandigheden. Het opgeven van de fabricage van ruwe penicilline door Bayer en het opgeven van de productie van 6-APZ door Gist-Brocades vonden tegelijkertijd plaats en het ene was voorwaarde voor het andere. Geen van partijen wilde door de afstand een eenzijdige afhankelijkheidsrelatie in het leven roepen, want beiden vreesden „dat zulk een afhankelijkheidsrelatie op een kwade dag in de strijd om marktaandelen zou worden gebruikt". Beiden hebben financiële belangen bij de nieuwe of uitgebreide installaties van de wederpartij en hebben toezeggingen gedaan omtrent een verdere deelname in geval van een toenemende behoefte. Beiden hebben er belang bij deze installaties zo economisch mogelijk te benutten, d.w.z. hun behoefte zoveel mogelijk uit deze productie te dekken. Beiden hebben zich verplicht om bij beëindiging van de overeenkomsten de schimmelstam (ruwe penicilline) en know-how (6-APZ) die voor het hervatten van een eigen productie nodig zijn, aan de wederpartij over te dragen. Gist-Brocades heeft zich verplicht Bayer licenties te verlenen, niet alleen voor verbeteringen in het tot dusver voor de fabricage van 6-APZ toegepaste procédé, maar ook voor nieuwe procédé's, hetgeen alleen te begrijpen is wanneer een specialisatie van de productie heeft plaatsgevonden, die, ook in geval van de uitvinding van een nieuw procédé door de wederpartij, zal worden voortgezet. Onder al deze omstandigheden zou het niet met de zin en het doel van de overeenkomsten te verenigen zijn, indien een der partijen gedurende de looptijd der overeenkomsten vrij en onafhankelijk van de andere als concurrent op diens productiegebied zou gaan optreden.

c) Deze specialisatie wordt door wederzijdse leverantiecontracten op lange termijn gecompleteerd. Daardoor worden de contractspartijen weliswaar niet uitdrukkelijk verplicht hun behoefte uitsluitend binnen het kader van deze contracten te dekken, maar de wederzijdse binding op lange termijn en de door de specialisatie en de investeringsparticipatie in het leven geroepen wederzijdse afhankelijkheidsrelatie leiden er onontkoombaar toe, dat elk der contractspartijen zijn behoefte in beginsel bij de andere dekt. De verkoopprijzen, die zij elkaar op grond van de vastgestelde criteria berekenen, zijn zo gunstig, dat zij bij aankoop bij derden — afgezien van onvoorziene impasses of stilstand in de productie van de wederpartij — geen belang kunnen hebben.

4. Overwegende dat ondernemingen uit meerdere Lid-Staten aan de overeenkomsten deelnemen ; dat zij betrekking hebben op producten die in onverwerkte en verwerkte staat het onderwerp van handel tussen de Lid-Staten kunnen zijn en zijn ;

Overwegende dat de overeenkomsten de beide deelnemers de mogelijkheid geven hun wederzijdse positie op de nationale markt te versterken, tegenover de invloed van de ander te beschermen en hun positie op gemeenschappelijk door hen bevoorrade markten te coördineren ; dat zij derhalve de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden en daarom vallen onder het verbod van artikel 85, lid 1 ;

III

Toepasselijkheid van artikel 85, lid 3

Overwegende dat de bepalingen van artikel 85, lid 1, conform artikel 85, lid 3, buiten toepassing kunnen worden verklaard voor een overeenkomst die bijdraagt tot verbetering van de productie of van de verdeling

der producten of tot verbetering van de technische of economische vooruitgang, mits een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt, en zonder nochtans aan de betrokken ondernemingen

a) beperkingen op te leggen, welke voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn,

b) de mogelijkheid te geven voor een wezenlijk deel van de betrokken producten de mededinging uit te schakelen ;

1. Overwegende dat het er voor de vraag of de overeenkomsten tot verbetering van de productie of de verdeling der producten of tot bevordering van de technische of economische vooruitgang bijdragen, op aankomt, of door de beperkingen bij een objectieve beschouwing een verbetering is opgetreden in vergelijking met de toestand die zonder beperkingen zou bestaan ; dat het uitgangspunt van de beoordeling daarbij het bij de oprichting van de gemeenschappelijke markt nagestreefde beginsel moet zijn, volgens hetwelk het de redelijke en onvervalste concurrentie is, die de geregelde en economisch gunstigste bevoorrading van een markt het beste waarborgt ; dat van een bijdrage tot bevordering van het economische proces in de zin van artikel 85, lid 3, derhalve alleen sprake kan zijn van gevallen waarin de mededinging bij uitzondering niet in staat is het economisch gunstigste resultaat in het leven te roepen ;

Overwegende dat wanneer, zoals in het onderhavige geval, een specialisatie van de productie tussen ondernemingen met een belangrijke positie op de markt, met ervaring van deze markt en de beschikking over voldoende kapitaal wordt afgesproken, niet zonder meer kan worden aangenomen, dat zij alleen, zonder samenwerking met een belangrijke concurrent, niet in staat zijn de kosten en het economisch risico te dragen, die aan een vergroting van de productieeenheden tot rationalisatie van de productie verbonden zijn.

Overwegende dat de Commissie in het onderhavige geval echter rekening moet houden met het feit, dat de mogelijkheden van Bayer tot uitbreiding van zijn installaties voor de fabricage van ruwe penicilline voor dekking van zijn stijgende behoefte begrensd waren ; dat de kwaliteit en de opbrengst van de ruwe penicillinestam van Bayer gering waren ; dat een vergroting van de opbrengst van deze stam niet te verwachten was ; dat Bayer op de hulp van een onderneming met ervaring in de fermentatietechniek was aangewezen om zijn productie van ruwe penicilline te verbeteren ; dat een verbetering en uitbreiding van de bestaande eigen ruwe penicilline-installaties met behulp van Gist-Brocades om technische redenen niet zo rationeel was als de gemeenschappelijk gefinancierde uitbreiding van de ruwe penicilline-capaciteiten van Gist ; dat dit anderzijds de omschakeling van de ruwe penicilline-installaties van Bayer op de fabricage van 6-APZ in grotere hoeveelheden en in modernere installaties mogelijk maakte ; dat de overeenkomsten daardoor tot verbetering van de productie bijdragen ;

2. Overwegende dat de beide contractspartijen hun productie via de overeenkomsten op zulk een wijze hebben uitgebreid, dat een participatie in de daaruit voortvloeiende voordelen door de verbruikers te verwachten is ; dat de verbruikers in het genot komen van producten, die met toepassing van de technische kennis van beide partners zijn gefabriceerd ; dat ondernemingen die niet beschikken over een eigen ruwe penicilline- of 6-APZ productie, in staat zijn gesteld deze producten in grotere mate van de contractpartners, met name van Gist-Brocades te betrekken ; dat Gist-Brocades zijn verkopen van ruwe penicilline en 6-APZ aan derden in de jaren 1971 t/m 1974 bijna verdrievoudigd heeft ; dat de daarbij verkregen prijzen een dalende tendens vertonen ; dat deze derde ondernemingen daardoor een grotere hoeveelheid penicilline-specialiteiten kunnen fabriceren en in concurrentie met Gist-Brocades kunnen aanbieden ; dat deze uitbreiding van het aanbod en de algemene ontwikkeling van de prijzen in het stadium der eindproducten pleiten voor de conclusie, dat de verbruikers een billijk aandeel ontvangen in de uit de overeenkomsten voortvloeiende voordelen ; dat echter bepaalde voorwaarden moeten worden gesteld, die de Commissie de gelegenheid zullen geven de ontwikkeling van de situatie op de markt in het oog te houden ;

3. Overwegende dat de overeenkomsten in hun gewijzigde versie geen bepalingen bevatten, die voor de verwezenlijking van de daarin gestelde doelen niet onmisbaar zijn :

a) Dat elk van de contractspartijen afstand doet van het recht om gedurende de looptijd der overeenkomsten op het gebied waarop de wederpartij zich gespecialiseerd en geconcentreerd heeft als fabrikant op te treden, is even noodzakelijk als de bepalingen inzake de dekking van de behoefte op lange termijn bij de wederpartij. Er bestaat geen exclusieve aankoopbinding. De beide contractspartners zijn vrij om in geval van een extra behoefte terug te grijpen op het aanbod op de vrije markt. De bepalingen van de overeenkomsten geven de contractspartners enerzijds een minimum aan zekerheid voor de planning van hun productie en afzet, anderzijds laten zij de partners vrij om over de feitelijke benutting en uitbreiding van de productie-installaties, die het onderwerp van de specialisatie uitmaken, onafhankelijk van elkaar te beslissen, voor zover zij niet vast tot leverantie verplicht zijn. Bayer kan de 6-APZ-productie naar eigen welgevallen uitbreiden om aldus grotere hoeveelheden tot semi-synthetische penicilline-specialiteiten verder te verwerken. Gist kan de werkelijke omvang van de ruwe penicillineproductie alleen bepalen en daarmee de hoeveelheden, die Gist in de steriele zouten penicilline G en V en in 7-ADCA, het tussenproduct voor de fabricage van cefalosporine, verwerkt. Slechts wanneer de ene partner van de ander hoeveelheden wil afnemen, die boven de capaciteit van de gemeenschappelijk gefinancierde installatie uitgaat, is hij tot een evenredige financieringsbijdrage verplicht.

b) Deze voorwaarde voor een ondanks de specialisatie onafhankelijk marktgedrag, was in de vroegere versie van de overeenkomsten niet opgenomen. Het was daar de bedoeling, dat de installaties in gemeenschapsondernemingen zouden worden ingebracht, waarin de beide contractspartijen zowel financieel als persoonlijk voor gelijke delen zouden deelnemen. De oprichting van de gemeenschapsondernemingen betekende een beperking van de concurrentie tussen de contractspartijen in de vorm van gemeenschappelijke controle op de investeringen en de productie van ruwe penicilline en 6-APZ. Door de deelneming voor gelijke delen in de gemeenschapsondernemingen en de coördinatie in de geprojecteerde gemeenschappelijke raad zou elk van partijen beheersmaatregelen, die niet in zijn bedrijfsconcept pasten, kunnen blokkeren. Daaruit zou een dwang tot gemeenschappelijke vaststelling van de te produceren hoeveelheden zijn voortgevloeid ; geen van partijen zou eenzijdig, zonder toestemming van de ander, de hem voor wederverkoop of verdere verwerking ter beschikking staande hoeveelheden hebben kunnen vergroten en daardoor het aanbod van producten op de markt ten laste van de ander hebben kunnen uitbreiden.

Zulk een verregaande beperking van de concurrentie tussen de partijen op het gebied van de investeringen en de productie kon niet worden geacht voor de uitvoering van de specialisatie noodzakelijk te zijn.

c) Als niet onmisbare beperking is door de contractspartijen voorts de in de licentie-overeenkomst afgesproken niet-betwistingsclausule geschrapt. Het feit dat Gist-Brocades en Bayer, twee van de voornaamste ondernemingen op het gebied van de 6-APZ, zich hebben verplicht elkaars octrooien niet te betwisten, zou ertoe hebben kunnen leiden, dat de procédé's die op zichzelf niet voor octrooirechtelijke bescherming in aanmerking komen door derden, niet vrij ten voordele van de verbruikers worden geëxploiteerd.

d) De verplichting licenties te verlenen niet slechts voor verbeteringen in de procédé's maar ook voor nieuwe, onafhankelijke procédé's tot fabricage van 6-APZ kan daarentegen als onmisbaar worden beschouwd. Zij is ter waarborging van de specialisatie noodzakelijk, teneinde de optimale benutting der installaties overeenkomstig de modernste en meest rendabele werkwijzen mogelijk te maken. Aangezien aan deze licenties geen exclusiviteit is verbonden, wordt het verlenen van licenties aan derden niet verhinderd. Een desbetreffende, aan partijen op te leggen verplichting moet de Commissie de gelegenheid geven de toepassing van deze clausule permanent te controleren.

e) Aan de overeenkomsten zijn derhalve geen beperkingen verbonden, die economisch niet noodzakelijk zijn. Van beslissende betekenis voor deze conclusie is het, dat het vrije verkeer van het overeenkomstig het procédé van Gist, overeenkomstig het procédé van Bayer of overeenkomstig derde procédé's gefabriceerde 6-APZ binnen de Gemeenschap door de contractspartijen contractueel noch feitelijk wordt verhinderd of bemoeilijkt.

4. Overwegende dat er geen mogelijkheden worden geschapen om voor een wezenlijk deel van de betrokken producten de mededinging uit te schakelen.

a) Bij het onderzoek in het licht van deze voorwaarde voor ontheffing van het kartelverbod kunnen de marktomstandigheden binnen de Gemeenschap niet onafhankelijk van elkaar worden beschouwd, omdat zij nauw vervlochten zijn met de omstandigheden op de wereldmarkt. Zowel ruwe penicilline als 6-APZ worden onafhankelijk van hun herkomst op de wereldmarkt in de handel gebracht. De transportkosten spelen een volstrekt ondergeschikte rol. Fabrikanten uit derde landen treden als aanbieders op de gemeenschappelijke markt op en de fabrikanten van de Gemeenschap zijn in sterke mate als leveranciers op derde markten werkzaam.

b) Gaat men van de markt voor ruwe penicilline en 6-APZ uit, dan zijn de marktaandelen van de contractspartijen volgens de beschikbare, zij het ten dele op schattingen berustende gegevens, ongetwijfeld van aanzienlijke betekenis. Gist wordt door de uitbreiding van de ruwe penicilline-capaciteiten tot een van de grootste fabrikanten ter wereld (ca. 16 % van de wereldproductie). De afstand tot de volgende onafhankelijke aanbieders is echter niet zo groot, dat men Gist-Brocades een beslissende rol moet toekennen. Pfizer, die op de gemeenschappelijke markt als aanbieder is opgetreden, verenigt 13 % van de wereldproductie in zijn land, gevolgd door belangrijke ondernemingen als Glaxo, Beecham, Rhône-Poulenc, Squibb en Hoechst, waaronder Beecham dank zij de onlangs gedane investeringen de productie van ruwe penicilline voor 1977 bijna zal verdubbelen en daardoor een met Gist-Brocades vergelijkbare betekenis zal krijgen.

Ook op het gebied van 6-APZ is de positie van de contractspartijen dank zij de overeenkomsten belangrijk. De hoeveelheden waarover Gist door de fabricage door loonwerk bij Bayer beschikt, vormen ongeveer 15 % van de wereldproductie ; de hoeveelheden die Bayer voor eigen rekening fabriceert, vormen eveneens ongeveer 15 %. De grootste fabrikant ter wereld is Beecham met een geschat wereldmarktaandeel van 20 %. Een andere niet minder belangrijke fabrikant is Bristol. Bij deze marktanalyse is geen rekening gehouden met het feit, dat met de 6-APZ-productie volgens de Astra-, Snam-Progetti- en Ishimaru-procédé's eerst onlangs in grote industriële omvang een aanvang is gemaakt ; het aantal belangrijke fabrikanten van 6-APZ zal derhalve in de nabije toekomst groter worden.

c) De Commissie heeft bij de beoordeling van de positie der contractspartijen op de markt voorts rekening gehouden met het feit, dat de ruwe penicilline niet slechts het onontbeerlijke basisproduct voor de fabricage van 6-APZ is, maar ook als grondstof dient of kan dienen voor de fabricage van de steriele zouten penicilline G en V en de tussenproducten 7-ADCA en 7-ACA, die de basis van de cefalosporine-productie zijn. Andere fabrikanten, die met de penicilline-producenten niet identiek zijn, fabriceren cefalosporine-specialiteiten op basis van het basisproduct cefalosporine C ; de betekenis van deze producten neemt in vergelijking met de penicilline-specialiteiten toe. Een invloed van deze fabrikanten op de markt van de penicillinebasis- en tussenproducten kan derhalve niet worden ontkend. Gist en Bayer kunnen bij de afzet van ruwe penicilline en 6-APZ niet handelen zonder rekening te houden met deze fabrikanten.

d) De Commissie heeft ten slotte rekening gehouden met het feit, dat de specialisatie van de producten er in het onderhavige geval niet toe leidt, dat de contractspartijen via een aanvulling van het assortiment dezelfde producten tegen dezelfde of vergelijkbare prijzen aanbieden of dat zij op afzonderlijke markten werkzaam zijn. Bayer en Gist vooral bieden niet alleen op de markt van de 6-APZ-derivaten (in bulkvorm of in consumentenverpakkingen) verschillende producten aan, maar voeren ook op de markt voor 6-APZ een eigen verkooppolitiek : Bayer verwerkt het grootste deel van de 6-APZ-producten in specialiteiten, terwijl Gist het grootste deel van de beschikbare hoeveelheden levert aan een reeks derde, met Gist noch Bayer verbonden verwerkende ondernemingen.

Overwegende dat de contractspartijen gezien deze redenen in het onderhavige geval niet de mogelijkheid hebben om voor een wezenlijk deel van de betrokken producten de mededinging uit te schakelen.

5. Overwegende dat de Commissie er krachtens artikel 8, lid 2, van Verordening nr. 17 op moet toezien, dat de voorwaarden van artikel 85, lid 3, vervuld blijven.

Overwegende dat de contractspartijen, ten einde het werkelijke effect van de gespecialiseerde samenwerking met name op de marktpositie van derden beter te kunnen nagaan, de verplichting moet worden opgelegd, de Commissie jaarlijks over investeringen, productie, leveranties aan de wederpartij en aan derden en over de daarbij berekende gemiddelde prijzen verslag uit te brengen ;

Overwegende dat de Commissie voorts in staat moet zijn na te gaan of de mededinging op de betrokken markt hier meer dan in het kader van de onderhavige beschikking geoorloofd is, wordt beperkt ; dat dit met name zou kunnen gebeuren door financiële deelnemingen of personele vervlechtingen — direct of indirect, b.v. door gemeenschappelijke of wederzijdse deelnemingen —, dan wel onafhankelijk van de vraag of het om de ondernemingen gaat, die tot de groep van de contractspartijen behoren, dan wel om ondernemingen van de ene of de andere groep enerzijds en werkelijke of potentiële concurrenten anderzijds ; dat dit in de eerste plaats geldt voor de producten, die rechtstreeks het onderwerp van deze procedure uitmaken, te weten ruwe penicilline en 6-APZ, maar ook voor de producten die met het tussenproduct 6-APZ kunnen worden vergeleken, omdat zij uit ruwe penicilline worden vervaardigd (7-ADCA) of kunnen worden vervaardigd (7-ACA) ;

Overwegende dat ten einde de Commissie de vervulling van deze taak mogelijk te maken door verplichtingen moet worden gewaarborgd, dat zij door de contractspartijen tijdig over dergelijke verbindingen wordt geïnformeerd.

IV

Geldigheidsduur van de vrijstellingsverklaring

Overwegende dat overeenkomstig het bovenstaande voor de aangemelde en gewijzigde overeenkomsten onder bepaalde voorwaarden een verklaring houdende vrijstelling van het kartelverbod kan worden afgegeven ; dat het tijdstip met ingang waarvan de verklaring zal gelden, conform artikel 6, lid 1, van Verordening nr. 17, de dag is, waarop de deelnemers de overeenkomsten in dier voege hebben gewijzigd, dat zij aan de voorwaarden van artikel 85, lid 3, voldoen, te weten 5 juni 1975 ; dat bij het vaststellen van de geldigheidsduur conform artikel 8 van Verordening nr. 17 enerzijds rekening moet worden gehouden met het feit, dat de contractspartijen — gezien de niet onaanzienlijke investeringen ter uitvoering van de specialisatie — een voldoende lange termijn moet worden verleend ; dat anderzijds de positie van de partijen, de marktstructuur en de technische vooruitgang eisen, dat de overeenkomsten, die het onderwerp van deze procedure uitmaken, binnen afzienbare tijd worden getoetst ; dat een geldigheidsduur van 8 jaar voor de vrijstellingsverklaring redelijk lijkt,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

Artikel 85, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap wordt conform artikel 85, lid 3, buiten toepassing verklaard voor de op 7 mei 1969 gesloten en op 14 mei 1973 en 5 juni 1975 gewijzigde overeenkomsten tussen Bayer A.G. te Leverkusen en Gist-Brocades N.V. te Delft, met betrekking tot de fabricage en levering van ruwe penicilline en 6-Aminopenicillaanzuur.

Artikel 2

Aan de vrijstellingsverklaring zijn de volgende voorwaarden verbonden :

1. De beide contractspartijen moeten de Commissie onverwijld in kennis stellen van iedere wijziging en aanvulling van de bovengenoemde overeenkomsten — ook via arbitrage —.

2. De beide contractspartijen moeten de Commissie ten aanzien van de sector ruwe penicilline en 6-APZ jaarlijks, uiterlijk op 30 juni van elk jaar, mededelen :

   a) de licenties, die zij elkaar op grond van de overeenkomst hebben verleend, alsmede de daarin opgenomen voorwaarden,

   b) de investeringen, de bestaande capaciteiten en de feitelijke produktie,

   c) de zelf verwerkte hoeveelheid, de onderling uitgewisselde hoeveelheden en de aan iedere derde verkochte hoeveelheid,

   d) de onderling en tegenover derden berekende gemiddelde jaarprijzen,

   e) de bij de verkoop van halfsynthetische penicilline-specialiteiten berekende groothandelsprijzen voor apotheken, t.w. de catalogusprijzen met inbegrip van de toegepaste kortingspercentages.

3. Elk van de partijen moet de Commissie onverwijld mededeling doen van de volgende vormen van banden tussen hen of tussen een van hen en derde ondernemingen :

   a) deelneming van 25 % of meer in het kapitaal,

   b) personele vervlechtingen via gemeenschappelijke leidende functionarissen,

   c) oprichting of verwerving van een gemeenschappelijke onderneming.

   Deze verplichting geldt voor ondernemingen, die in de penicilline- en de cefalosporinesector werkzaam zijn in de productie, de verwerking of de verkoop.

Artikel 3

Deze beschikking treedt ten aanzien van artikel 1 in werking op 5 juni 1975. Zij geldt tot en met 31 december 1983. De beschikking is gericht to Bayer AG, D 509-Leverkusen, Bayerwerk en Gist-Brocades N.V., Wateringseweg, Delft (Nederland).

Gedaan te Brussel, 15 december 1975.

Voor de Commissie

A. BORSCHETTE

Lid van de Commissie